

Topònims franquistes?

Campanya perquè quatre municipis retornin a l'ortografia republicana que el règim va abolir

Cabacés es planteja una votació per decidir si corregeix el nom

Capmany, Lladó i Rialp rebutgen que s'etiqueti l'afer com a franquisme sociològic

Cartell indicatiu per arribar a Cabacés, a la Vilella Baixa E. BELLA.

Queden topònims franquistes a Catalunya? El govern va recuperar el 1983 la nomenclatura oficial del 1933, quan la Generalitat republicana va normativitzar la llista de noms dels municipis del país, encarregada a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), a càrrec de Josep Maria de Casacuberta, Joan Coromines i Pompeu Fabra. En el marc de la persecució de la llengua catalana, el franquisme va tornar a les formes anteriors, fixades el 1870 per l'Instituto Geográfico y Estadístico, que contenien moltes castellanitzacions. Ja en democràcia, Cabacés

(Priorat), Rialp (Pallars Sobirà) i els municipis altempordanesos de Capmany i Lladó es van quedar amb les formes “deformades, impròpies i prenortatives, imposades pel franquisme el 1939”, segons el filatèlic especialista en història postal de la Guerra Civil Carles Prats, veí de Cabacés i impulsor d'una campanya per escriure els topònims segons l'ortografia catalana. “L'existència d'aquestes formes pot considerar-se una pervivència, encara, del franquisme sociològic; és a dir, dels efectes que va tenir la dictadura, en aquest cas sobre l'àmbit de la toponímia oficial; és obvi que sense el franquisme la llista del 1933 no hauria deixat de ser vigent, i per tant la toponímia oficial catalana no s'hauria vist desnormativitzada el 1939”, argumenta. Segons l'IEC, aquestes quatre localitats s'haurien d'escriure així: Cabassers, Campmany, Lledó i Rialb. “Vol dir que la gent d'aquí eren franquistes? No, en absolut. Senzillament vol dir que el franquisme va tornar a un estadi previ a la normativització”, resol Prats.

La qüestió és qui ha de decidir canviar, si s'escau, els topònims oficials mal escrits. Els veïns? Els ajuntaments? La Generalitat? L'IEC? “La legislació no és gaire clara i es pot interpretar que l'última paraula és dels ajuntaments, passant per sobre del criteri de l'IEC, que és l'autoritat lingüística per llei”, continua Prats, que descarta una votació popular perquè la llei de consultes no permet a un ajuntament preguntar sobre allò del qual no té potestat. “Un ajuntament no és autoritat lingüística ni pot decidir incomplir la llei de política lingüística, no pot preguntar a la gent si li sembla bé que l'ortografia sigui la que és”, defensa.

A finals dels anys vuitanta, un grup de veïns de Cabacés es va reunir al bar del poble i va votar quina forma preferia. Va guanyar la “incorrecta”. “Però això no es pot votar i d'allò no se'n pot dir referèndum. Un caucus està més ben fet que allò, perquè no hi va haver cens, no hi va haver paperetes, no hi va haver urnes, es va votar a mà alçada, cridant, i el recompte es va fer d'aquella manera”, explica Prats, que està recollint adhesions a un manifest per demanar a la Generalitat que hi intervingui i resolgui l'“arbitrarietat”. Segons Prats, als vuitanta algunes persones van fer molt soroll i algú ha volgut basar la seva identitat en la manera d'escriure el topònim, però “a Cabacés hi ha hagut un cert moviment popular, força gent ha dit que ja n'hi ha prou, d'aquesta situació”. Prats cerca complicitats i aliats als altres tres municipis, però de moment la resposta ha estat escassa.

Els alcaldes de Rialp, Capmany i Lladó no tenen ni la més mínima intenció d'obrir aquest meló i no pensen fer cap pas per modificar el nom dels seus municipis. El batlle de Cabacés, en canvi, obre la porta a consultar-ho amb els veïns. Segons Jaume Pujals, la Generalitat podria imposar el canvi, però deixa que siguin els municipis qui ho decideixin. En el cas de Rialp i Cabacés, el 1983 es van oficialitzar com a Rialb i Cabassers, però el 1989 van tornar a la forma actual. Neguen rotundament i vehementment que es tracti d'un romanent del franquisme i recalquen que es diuen com es diuen per una decisió conscient i voluntària presa en democràcia.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 07-08-2022, Pàgina 8

-El Punt Avui. Nacional 07-08-2022, Pàgina 8

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2177096-toponims-franquistes.html>